

Finansdepartementet

Oslo, 28.januar 2011

Utvidede krav til CSR-rapportering i regnskapsloven

Initiativ for etisk handel (IEH) takker for anledningen til å delta i høringen på krav til rapportering om samfunnsansvar i regnskapsloven. IEH støtter sterkt en slik innføring. Forslaget slik det står per i dag vil bidra til bevisstgjøring og muligheter for bedre oversikt over om og hvordan Norges største foretak operasjonaliserer sitt arbeid med samfunnsansvar. IEH er opptatt av at lovendringen bør fastslå at bedrifter forventes å rapportere konkret på risikoen for brudd på menneskerettigheter i egen virksomhet og i egen leverandørkjede. IEH mener videre at loven bør tydeliggjøre hvilke grunnleggende menneskerettigheter bedrifter som et minstemål skal rapportere på.

Arbeidsgruppen har lagt stor vekt på rapporteringskravene som ble innført i Danmark i 2009. IEH er positive til at man lar seg inspirere av at den danske loven legger opp til at foretakene rapporterer

- om sine etiske retningslinjer;
- om systemer og prosedyrer for å omsette sine etiske retningslinjer til handling;
- om og gir sin vurdering av resultatene som er oppnådd i arbeidet med samfunnsansvar, samt oppgir sine målsetninger.

Dette vil, som rapporteringsutvalget nevner, bidra til å bevisstgjøre rapporteringspliktige bedrifter om viktigheten av en gjennomtenkt tilnærming til samfunnsansvar. Det er bra. Samtidig er det et stort tankekors at man slik forslaget ligger kan oppfylle rapporteringskravet ved å si at man ikke har retningslinjer. Forslaget er lite konkret når det gjelder hvilke områder eventuelle retningslinjer bør omhandle.

IEH mener rapporteringsplikten i så stor grad som mulig bør stimulere til konkret arbeid med samfunnsansvar. Da trenger bedriftene både tydeligere retningslinjer for rapportering, samt veiledning om god praksis for oppfølging.

Flertallet av norske bedrifter kjøper varer gjennom agenter, gjerne i Europa. Varene lages derimot ofte i land der ekstrem overtid og helsefarlige forhold er hverdagen. En vare skrus sammen ett sted, komponentene kommer gjerne fra mange land. Mangelfull oversikt over leverandørkjeden gjør at norske bedrifter selv ikke vet hvilken risiko de tar. Bedrifter trenger systemer for kartlegging av risiko for uforsvarlige forhold og for å håndtere konkrete utfordringer. God rapportering er både et verktøy for å strukturere og dokumentere bedriftens arbeid, og for å synliggjøre arbeidet eksternt.

Unngå rapportering à la carte

IEH mener den største svakheten i forslaget er at det legges opp til rapportering à la carte. Selskaper bør pålegges å forholde seg til et minimumssett av grunnleggende prinsipper, basert på internasjonalt anerkjente konvensjoner og nasjonal lovgiving. IEHs retningslinjer, som bygger på sentrale ILO-konvensjoner og FN-standarder for barnearbeid, tvangsarbeid, faglige rettigheter, diskriminering, brutal

behandling, HMS, regulære ansettelser, anstendig lønn, overtid, marginaliserte befolkningsgrupper og ytre miljø, er et godt utgangspunkt. Utover dette har hver enkelt bedrift et ansvar for å inkludere andre sektor- og områdespesifikke tema i sitt arbeid, det være seg korrupsjon, dyrevelferd, kapitalflukt eller andre hensyn.

IEH er enig i at bedrifter må prioritere ressurser og innsats i arbeidet med å følge opp sine etiske retningslinjer. Sektor, geografi og andre forretningsmessige forhold vil ha betydning for både risikosituasjonen og hvilke tiltak det vil være mest hensiktsmessig å sette i gang. Vi er imidlertid ikke enig i at man skal overlate helt og holdent til hver enkelt bedrift å definere hvilke etiske prinsipper som bør ligge til grunn for arbeidet med samfunnsansvar, heri inkludert rapportering.

Konkretisering av leverandørkjedeansvar

IEH mener opplysningsplikten bør stimulere til rapportering på samfunnsansvar i leverandørkjeden.

I en undersøkelse IEH nylig har gjennomført sier fire av frem norske bedriftsledere at de mangler kunnskap og verktøy for å rapportere på arbeidsforhold og miljø i egen leverandørkjede. IEH merker seg at det åpnes for å inkludere leverandørtematikken i rapportering, men synes det er lite klart hvordan dette skal gjøres og hva som forventes av bedriftene. IEH stiller gjerne til rådighet våre erfaringer fra bedrifters arbeid og vårt internasjonale nettverk om hva som er god praksis for å jobbe konkret med samfunnsansvar i leverandørkjeden. Veilederen "Etisk handel i praksis", finansiert av Utenriksdepartementet og som lanseres 2. februar, er et godt utgangspunkt.

Når det gjelder gode indikatorer for rapportering på samfunnsansvar i leverandørkjeden, er dette nybrottsarbeid både i Norge og internasjonalt. IEHs medlemmer inkluderer både små og store foretak. Samtlige rapporterer om hvordan de kartlegger risiko for uanstendig behandling av ansatte og miljø i egen leverandørkjede, og hvordan de jobber for å fremme forbedringer. Rapportene er tilgjengelige på etiskhandel.no. Rapporteringsmalen er utviklet på grunnlag av investorkriterier og indikatorer fra vår engelske søsterorganisasjon, Ethical Trading Initiative. IEH deltar også i en arbeidsgruppe i Global Reporting Initiative (GRI)¹, for å utvikle gode indikatorer for rapportering på samfunnsansvar i leverandørkjeden.

Å stikke hodet i sanden hjelper ingen

Åpenhet og rapportering er nødvendig for at både små og store bedrifter skal kunne operasjonalisere sitt ansvar. Rapportering om samfunnsansvar handler om tre ting: erkjenne sitt ansvar, identifisere risiko og ta tak i utfordringer. Som John Ruggie, FNs spesialrepresentant for næringsliv og menneskerettighetene, sier det: God dokumentasjon og åpenhet gir ansvarlige bedrifter nye kort på hånden: Fremfor å bli hengt ut, får bedriftene mulighet til å dokumentere og vise frem hva de faktisk gjør. Norske myndigheter kan, gjennom å være tydeligere på hvilke krav og forventinger som stiller, gjøre bedriftenes arbeid på dette feltet både enklere og mer effektivt.

Om unntak fra rapporteringskravet

¹GRI Supply Chain Disclosure Working Group",

Når det gjelder mulige unntak fra rapporteringskravet for selskaper som rapporterer til andre initiativ, som for eksempel Global Reporting Initiative, støtter IEH tanken om å unngå dobbelrapportering. Hensikten med rapporteringskravene må være på en mest mulig effektiv måte, å sikre relevant og presis informasjon, til nytte for beslutningstakere og interessenter. Som nevnt ovenfor er vi av den oppfatning at loven bør sette et minstekrav til omfanget av en slik rapportering, også når det gjelder hvilke grunnleggende prinsipper som legges til grunn. Dette innebærer at man bør ha en fleksibel tilnærming til hvilke rapporteringssystemer det enkelte selskap legger til grunn, så lenge rapporteringen er offentlig tilgjengelig og dekker det minstemål loven legger opp til.

Tilrettelegge for rapportering

For at flest mulig foretak skal overholde sin opplysningsplikt om samfunnsansvar anser IEH det som viktig å tilrettelegge godt for en slik rapportering. IEH ser det som nødvendig å lage en god veileder for rapportering. I tillegg er det behov for å tilgjengeliggjøre rapporteringsmaler som kan benyttes, spesielt for foretak som rapporterer på samfunnsansvar for første gang.

GRI tilbyr en rapporteringsmal på rapporteringsnivå C:

<http://www.globalreporting.org/LearningAndSupport/ToolsAndResources/LetsReportTemplate/>

Global Compact har forskjellige maler utarbeidet av lokale nettverk:

http://www.unglobalcompact.org/COP/Guidance_Material/Templates.html

IEH har en rapporteringsmal for sine medlemmer:

<http://www.etiskhandel.no/Medlemskap/Medlemsrapportering/index.html>

Per N. Bondevik
Daglig leder

Mari Bangstad /sign.
Informasjonsrådgiver